

Anbudet

Eskilstuna - Strängnäs Släktforskarförening

Informationsblad för Eskilstuna - Strängnäs Släktforskarförening Nr. 3 år 2007

*Kom och besök vår
”nygamla” lokal!
Jättetrevligt nu!*

I sista minuten

I förra numret av Anbudet skrev Lily-Anita om datorförbudet på Utvandrarernas hus i Växjö.

Eftersom ”huset” hade representanter med på Släktforscardagarna tog Anbudets ”flygande reporter” naturligtvis kontakt för att utreda frågan!

Jodå anledningen till datorförbudet var som Anita skrev att folk helt enkelt hade tankat ner datafiler från ”husets” datorer och därmed stulit material.

Representanten för ”huset” sa dock att om man meddelar att man har dator med sig så kan man få ha den ute i forskarsalen, (där man inte kommer åt några av ”husets” datorer).

En mycket sund inriktning tycker vår reporter.

I detta nummer:

- Föreningsinformation ..... sid. 2
- Ordförandespalten ..... sid. 3
- Rubriken -pricken över i! ..... sid. 4
- SSS IV Addes sommar ..... sid. 5
- Intressant från nätet: ovanliga yrkestitlar ..... sid. 6
- Kalendarium ..... sid. 9
- Anteckning i Kolumnen ..... sid. 10
- Nu åker vi till Leksand och Släktforskarnas hus ..... sid. 12
- Från Släktforscardagarna i Halmstad ..... sid. 14, 17 och 18
- Efterlysningar ..... sid. 15
- Fabriksliv i Rosenfors ..... sid. 16
- Kallelse till höstmöte ..... sid. 19
- Inbjudan till anbytarträff i Katrineholm ..... sid. 20
- Och lite annat smått och gott lite här och var

Anbudet nr. 3 - 2007

ESSF Adress:

Eskilstuna - Strängnäs
Släktforskarförening
Dambergsgatan 1
633 41 ESKILSTUNA
Telefon 016 - 12 21 47

Postgiro:

73 81 41-1

Medlemsavgifter 2007

Fullbetalande	200.- / år
Familjemedlem	100.- / år
Medlemskap för ungdom upp till 23 år	25.- / år

Avgift för ny medlem som betalas in till föreningen mellan den 1/10 och 31/12 ger fullt medlemskap även på följande år.

Redaktion

Redaktör

Arne Carlsson
Gillbergavägen 140
632 36 ESKILSTUNA
Tfn / Fax 016 - 42 64 10
Mobil 070 - 588 06 10
E-post: nils-arne@caritakonsult.se

Adressändring

Skickas till Kassören!!

Eftertryck eller citat

Får gärna göras ur Anbudet under förutsättning att källan och författare anges.

Anbudet ges ut 4 ggr. per år i ca 600 ex. och framställs hos:
Carita Konsult & Service i Eskilstuna
Tfn/Fax: 016 - 42 64 10

ISBN/ISSN 9929522492

Busslinjer

Enligt uppgift så går följande bussar via Kungsvägen: Från Fristadstorget nr. 11, 12, 20, 31, 216, 221, 720, 801 och Pulsen. Mot Fristadstorget går nr. 11, 12, 20 och 30.
Buss nr. 720 från Strängnäs stannar vid Stigs Persienner vid Sveaplan.

Styrelse

Ordförande och ansvarig utgivare:

Arne Carlsson
Gillbergavägen 140
632 36 ESKILSTUNA
Tfn / Fax 016 - 42 64 10
Mobil 070 - 588 06 10
E-post: nils-arne@caritakonsult.se

Vice Ordförande:

Richard Attered
Västra Fyrby Bender 2
640 40 STORA SUNDBY
Tfn 016 - 641 63
E-post: richard.attered@telia.com

Sekreterare:

Iris Rehnholm
Jasminvägen 4
633 48 ESKILSTUNA
016 - 51 24 97
E-post: iris.rehnholm@telia.com

Vice sekreterare

Anita Carlsson
Gillbergavägen 140
632 36 ESKILSTUNA
Tfn / Fax 016 - 42 64 10
Mobil 070 - 588 06 10
E-post: lily-anita@caritakonsult.se

Manus och utgivningsdagar för Anbudet 2007

Sista manusdag,		till posten	
Nr 1	-"-	15/1	-"- 12/2
Nr 2	-"-	16/4	-"- 18/5
Nr 3	-"-	13/8	-"- 3/9
Nr 4	-"-	15/10	-"- 19/11

Föreningslokalen

Finns på Dambergsgatan 1 och parkering finns vid Sveaplans centrum (2 tim.) och ibland även på Dambergsgatan, **kör lugnt, detta är ett villaområde.**

Det finns en tryckknapp till ringklockan till vänster om ytterdörren.

Kassör:

Kjell Ivarsson
Alfeltsgatan 5 A
633 40 ESKILSTUNA
Tel: 016-12 35 91
E-post: 41ivarsson@telia.com

Övriga styrelsemedlemmar:

Gunvor Larsson
Sörgårdsgatan 9
645 33 STRÄNGNÄS
Tel: 0152-123 09
E-post: gunvorlarsson@rixmail.se

Ulla-Britt Svensson

Kungsvägen 11
633 40 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 12 10 29
E-post: ullabrittsvensson@tele2.se

Gunilla Thörne

Kvarngatan 12
645 30 STRÄNGNÄS
Tfn 0152 - 186 63
E-post: lasse.gunilla@telia.com

Karl-Inge Karlberg

Mellanvägen 35
633 69 SKOGSTORP
Tfn 016 - 252 57
E-post: karlberg@skogstorp.com

Föreningens hemsida:

<http://www.essf.just.nu>

E-postadress:

essf@telia.com

Öppettider

Lokalen är öppen för medlemsträffar på de tider som anges i kalendariet på sidan 9. Övriga tider kan lokalen vara upptagen för utbildning eller andra aktiviteter och är alltså inte allmänt tillgänglig!

Så var det då avklarat för den här gången! Ja, jag menar Släktforskar dagarna och Riksstämman med tillhörande konferenser.

Det låter som om det skulle vara en pina att medverka i dessa arrangemang! Men det är det inte alls, det är en ära och ett privilegium att få representera en av Sveriges förnämsta släktforskarföreningar!

Jag och hustrun Lily-Anita blev ju utsedda till ombud för vår förening (vi får ju ha två st. ombud tack vare vår storlek). Dessutom så åkte Ulla-Britt Svensson på Cirkelledar- och Birgitta Hörnlund på Redaktörskonferensen som våra representanter.

Ulla-Britts upplevelser kan du läsa om på sidan 18 och hustruns intryck beskriver hon på sidan 14. Anita och jag var ju på Ordförandekonferensen på fredagen, en konferens som berörde ett antal olika ämnen:

1. Ett förslag till Broschyr om gravstenar att spridas till berörda parter som har att bestämma om hur gamla gravstenar ska hanteras. Broschyren ska tas fram tillsammans med hembygdsförbundet.

2. Betr. Sveriges dödbok 4 påtalades att det kan finnas personer utan namn, men de kan finnas med under ett annat namn, någon kan ha skyddad identitet och några hundra tusen saknar födelseort och ett antal saknar flicknamn. Det saknas en del dubbelnamn för åren 2004 - 2006. Om man nu hittar någonting som är galet fel och har de rätta uppgifterna så finns det en "rättelseknapp" att klicka på. Då finns ett formulär som man kan fylla i och sända in så kommer det att rättas i nästa version 5 som planeras till 2010-08-01, den ska då dessutom innehålla 2007 - 2009 plus 1937 - 1946 (förhoppningsvis). Arbetet med kompletteringarna kommer att gå till så att förbundet ordnar med digitala bilder som kan sändas ut via E-post så att arbetet kan ske på hemmaplan.

3. Tord Bylund berättade att 90 % av släktforskarna bara använder 5 % av

tillgängligt material på arkiven och att det mesta materialet på arkiven är från 1900-talet (alltså tämligen lättläst). Han rekommenderade också försvarshandlingar som ett mycket innehållsrikt material.

Sedan kom det som de flesta förhandsdiskussionerna handlat om:

FÖRBUNDETS EKONOMI

På den mailinglista som alla förenings styrelse har tillträde till så har diskussionens vågor gått skyhöga under året. Förbundsstyrelsen har haft stora svårigheter att följa upp resultatet av verksamheten på grund av bristfällig och kanske svårtolkad redovisning. Det innebar att man hade en ospecificerad post i bokföringen på ca 900 000 kr. för övriga kostnader. Här har föreningarna (även vi) krävt att denna post skulle detaljredovisas i god tid före stämman.

Detta har dragit ut på tiden, men på konferensen visade och redogjorde 1:e v. ordf. Torbjörn Näs för en uppställning och denna uppställning hade ett antal rena räknefel på grund av att underlagen kommit fram så sent så att det hade varit nattmangling dagarna innan konferensen.

Efter ett antal inlägg i debatten (även undertecknad kände sig tvungen att lägga sig i debatten och påtala vissa självklarheter) så påtalade DIS att dom ansåg att Lördagens Riksstämman skulle ta ställning till om frågan om förbundsstyrelsens ansvarsfrihet skulle bordläggas tills alla siffror redovisats på rätt sätt. Flera delegater framförde sina synpunkter i frågan som sedan ansågs färdigdiskuterad för tillfället.

Nya Anbytarforum som skulle ha varit igång är försenat på grund av programproblem (som om det inte har varit nog med problem redan).

Vårkonferensen i Sundsvall diskuterades. Det var endast 30 - 40 föreningar av 161 anslutna som ställde upp på konferensen. Nu föreslog förbundsstyrelsen att föreningarna slår sig samman och ordnar regionala träffar där förbundet kan ingå som en del.

Det var naturligtvis fler saker som togs upp och diskuterades, bland annat ett

antal olika register, ett nytt presentationsprogram (ver. 2) där även sådant som flyttningslängder, husförhörslängder, domböcker m.m. ska kunna registreras.

Släktforskar dagarna invigdes sedan av förre Landshövdingen Björn Molin som visade oanade kunskaper om släktforskning (själv släktforskare).

Riksstämman öppnades av Ted Roswall som klarade av upprop etc. Närvarande var 151 ombud av 175 möjliga och till ordförande för stämman valdes Ulla Winblad (1:e vice ordf. i kommunfullmäktige).

När frågan om ifall ansvarsfriheten skulle beslutas under pågående möte så visade det sig att en liten, liten, majoritet ville att frågan skulle avgöras då. Vid röstningen så röstade trots alla diskussioner 89 st. för, 52 st emot och 10 st. ombud lade ner sina röster. Förbundsstyrelsen fick därmed ansvarsfrihet för 2006 men också en skarp tillrättavisning i form av en protokollsanmärkning rörande förlusten och den bristfälliga redovisningen.

ESSF.s motion om införandet av en funktion på Rötter där man kan gå in och lägga in rättelser av upphittade fel besvarades av förbundsstyrelsen med att en befintlig funktion borde kunna putsas till och fungera som en sådan informationskanal. Stämman tyckte att det svaret var tillfyllt.

Sammanfattat: Mycket folk, trångt, varmt, intressant, många bekanta, många hjärtliga hälsningar och ibland kramar. Och ett oerhört trevligt rese-sällskap. Vi badade faktiskt i havet! (fast bara fötterna och så slog en stor våg upp i det som jag normalt sitter på så det såg som om jag hade..... på mig).

Passa på nu och kom ner till lokalen och använd **våra nya datorer och ta del av den ommöblering som har gjorts.** Det har blivit mycket ljusare och trevligare nu tack vare de lokalansvarigas insatser.

Anne C

Rubriken

– pricken över i!

Jag sitter så förnöjd och skriver om mina anor. Hittills har jag skrivit som rubrik t.ex. ”Ana 48 Anders Andersson”, men hur intresseväckande är egentligen det? Nej, det gäller att tänka till.

Här infinner sig osökt några lockande rubriker, och jag delar frikostigt med mig av dem.

Mysteriet Anders Andersson.

En vinnar-rubrik! Vem tycker inte om mysterier? Den Anders Andersson jag närmast har i åtanke gick visserligen hemma i Bondarvet och odlade sin jord hela livet tills han dog vid åttio års ålder, så just han duger inte som mysterium, men det finns säkert någon annan Anders Andersson som platsar. Det är inte något ovanligt namn.

Vem var Brita Olsdotter?

– Strålande! Läsaren känner genast behov av att få reda på vem just Brita Olsdotter var. Egentligen skulle jag kunna berätta det på två rader, men det vet ju inte läsaren, så jag spinner gärna ut det till en A4-sida.

Soldaten som rymde.

En nagelbitare! Vad hade hänt? Varför rymde han? Varifrån rymde han? Vart rymde han? När rymde han? Läsaren måste bara få veta!

Den liderliga pigan i Lidhult.

Sådant går hem, minsann! Skall jag vara riktigt ärlig, så har jag inte träffat på någon liderlig piga i Lidhult, men allitterationen är oemotståndlig. Lite poetisk frihet får man väl unna sig.

Detta är din förfader!

Det direkta tilltalet fungerar alltid. Läsaren blir engagerad från första raden.

Men man ska akta sig för att välja en av de slemmare typerna bland förfäderna. Nej, den här personen måste vara präktig, utan att för den skull vara tråkig. Rik förstås. Släktgård finns bevarad och kan besökas. Bouppteckning skickas på begäran.

Bondsonen som blev torpare.

En sådan rubrik väcker genast intresse. Varför blev inte bondsonen bonde? Vad hände? Han fick visst sjutton barn. Blev det sjutton torpare av dem? Om varje torparbarn också fick sjutton barn så blev det 289 barnbarn. Läsaren ägnar säkert gärna en eftermiddag till att ta reda på om de också blev torpare. Statistik kan ha mycket att tillföra.

Den sorgliga historien om hittebarnet Hulda.

Bakom denna rubrik döljer sig en tårdrypande berättelse, där allt bara blir värre och värre. Katarsis kallade de gamla grekerna sådant. Man lider med huvudpersonen och renas i själen.

Liv och död i gamla Gohult.

Denna rubrik har allt! Vi inser att det rör sig om det gamla bondesamhället, och samtidigt om de stora, existentiella frågorna. Läsaren ger sig i tankarna till den lilla byn, där förfäderna brottades med ödet. Visserligen vet vi inte hur de forna gohultsborna tänkte kring detta, men huvudsaken med rubriken är ju att väcka intresse, och om några av alla läsarna sedan blir besvikna kan det inte hjälpas.

Smeden Hammarbäcks härkomst.

Om den här mannen vet vi praktiskt taget ingenting utom att han föddes och sedan blev smed någon gång och till sist också måste ha avlidit, men av rubriken framgår att det är gåtan med hans födelse som är ägnad att dra till sig intresset som en magnet. Var föddes han? När föddes han? Vilka var hans föräldrar? Många läsare kan tänkas bli engagerade i frågeställningen.

Stölden i Krokamåla.

En sådan formulering är ett bra knep att locka nytt folk till släktforskningen. Här har jag siktat inställt på inbitna deckarläsare, som sitter där så onyttigt och läser fast de kunde ägna sig åt gångna århundraden i stället. Jag kan avslöja att det inte finns något som heter Krokamåla, så det kan inte ha in-

träffat någon stöld där, men det vet ju inte deckarläsarna, som redan slängt sina böcker och inlett en livslång släktforskgärning i stället.

Drängen som försvann.

Här anar vi omedelbart ett drama, och under denna rubrik kan man läsa om det rafflande sökandet efter drängen i förteckningar över fästningsfångar, journaler från sinnessjukhus och listor över amerikafarare innan man till sist får veta att han lyckligt återfanns på nästa sida i husförhörlängden som dräng i granngården.

Rubriktipsen lämnade av

Birgitta Hörnlund

Torpbok

Turinge Taxinge Hembygdsförening kommer i augusti att publicera boken *Torp i Turinge*.

Boken redovisar en inventering av 107 torp i Turinge socken. (Medlemmar från Södertälje Släktforskarförening är aktiva i TTH torpgrupp.)

Den är på över 300 sidor och kommer att kosta mellan 250. till 300.- För ytterligare information, kontakta:

Turinge - Taxinge Hembygdsförening
Smedsbygget

Box 90 155 21 Nykvarn

www.hembygd.d.se

Kontrolläsning

Vi behöver fler nu som kontrolläser våra utskrifter gentemot kopiorna av kyrkoböckerna som har blivit registrerade.

Det är ett viktigt jobb som underlättas om man är två stycken, en som läser datautskriften och en som motkollar från originalen. Ett utmärkt tillfälle att öva handskriftsläsning!

Kontakta Lily-Anita eller Arne Carlsson på :

Tfn 016 - 42 64 10

eller

E-post: lily-anita@caritakonsult.se

Och Du, det går att sitta hemma och göra det här.

SSS IV

Av sex saker som jag gjorde denna (s.k.) sommar var 4 st. i Släktforskningens namn. De skall jag berätta lite om här.

Jag brukar alltid ha denna rubrik efter semestern. Dock när jag gjorde upp den första skissen till denna artikel hade jag tänkt i rubriken skriva SMS (Sol, moln och släktforskning), men konstigt nog blev 2 av 3 dagar i Leksand (såklart) fina. Så jag fick ändra rubriken.

Den 1:a saken var att under juni och augusti har vi i Torshällagruppen av Gravstensinventeringen jobbat vidare i ur och skur. Nej, det var ganska olika väder under detta arbete. Vi gjorde detta alltså när alla tre i gruppen kunde vara med, alltså blev det bara under juni och augusti. För en person var ju borta under nästan hela juli (gissa vem). Vi hann med 3 kvarter på den nya kyrkogården. Den gällde från 1895-. Så det blev ganska många i varje kvarter vi fick skriva om, fast kyrkogården heter den "nya".

Den 2:a saken som jag gjorde under juli var den att jag några dagar var upp till Leksand (25 - 27). När jag väl kom upp den 24 juli så kom jag ganska sent. Jag brukar ju äta på "korvmojjen" *Mitti*. Men den hade nu stängt för dagen, så jag fick äta på restaurangen *Bygata*.

Jag anlände till Leksand 20.56 och *Mitti* stängde 21.00. Jag hann inte springa dit. Jag hade förberett mig sålunda att jag skulle studera Morfars, Mormors, Pappas anor samt komplettering till Gravstensinventeringen och smedsläktsforskning. Varför jag har en generation mindre på Pappas sida beror på att jag ej kommit så långt tillbaka på den sidan ännu (bara till mitten av

1700-talet) och då blir det inte så många människor att man behöver 2 pärmar för Farmor och Farfars anor.

En viktig sak som jag har upptäckt under den lilla tid som jag har hållit på med Släktforskning är den att man måste vara förberedd när man åker till sådana platser.

Jag är dock nöjd med mina upptäckter denna gång, för jag har på Mormors sida kommit tillbaka till början på 1700 talet, (och har i ett led en ana som är född 1580) så det är ganska svårt att komma vidare på den, men på Pappas sida höll jag på på 1900-talet, hur olika anor flyttade inom Torshälla sfs. Då mellan olika gårdar.

Jag höll "bara" på att studera detta i 18 timmar på 3 dagar. Det ger alltså endast 6 timmar/dag. Varför jag tog så få timmar beror på att jag när jag har varit uppe här tidigare har jag hållit på i minst 24 timmar. Jag ville dock undvika att få "fyrkantiga" ögon och ha svårt att koncentrera mig de sista timmarna varje dag. En annan bidragande orsak till detta var också att jag varit på scoutläger i 13 dagar just före detta, och ville sova ut. Tänk Er att återigen få ligga i en riktig säng!!!!

Som vanligt när jag är här uppe ringde jag Leif Lindholm (Medlem Nr 70). Jag fick då höra att han och Sven Kjellberg skulle till Arninge.

Vissa dagar slutade jag alltså kl 14.00. Då gick jag in till Leksands centrum. Där besökte jag några kända platser. Bl.a. Samisdalen, Hembygdsgårdarna, Gamla Sockenstugan (Där huserade ju tidigare Släktforskarnas hus. Vet Ni förresten att en del av denna stuga i dag är del av ett fritidshem) och Ejen-dahls arena.

På Fredagen gav jag för övrigt personalen som var där uppe en uppdragsforskning från mig. Den gällde naturligtvis att de skulle hjälpa mig att läsa. (vad annars). Under denna dag undersökte jag också deras bestånd av CD skivor. De hade ej våran Födda-Vigda-Döda skiva.

Jag föreslog dem då att inköpa denna. (Får se om de gör det).

Den 3:e saken var att en dag besökte jag stadsarkivet i Eskilstuna. Jag vis-

ste att min farfar satt med i Torshälla (vad annars) stadsfullmäktige. Så jag läste vilka saker han var med om i samband med detta.

Till sist skall jag berätta om utflykten "Ut i det blå" som föreningen gjorde den 2 juni. Det gör jag dock på annan plats i denna förnämliga tidning.

Adde

Lova och Gruvfogden

Den 2/6 gjorde föreningen en utflykt i det blå". Himlen var verkligen blå just den dagen, men jag undrar om man kan kalla en resa där man känner till målet för resan för en resa ut i det blå. Vi hade Bertil Rätzén som guide.

Först så sade han att han inte var proffs på "guidning" Jag tycker, och jag hoppas fler med mig tycker samma sak, att vi i föreningen skall vara stolta att han är med i föreningen. Jag skulle nämligen säga att han är så nära proffs det kan vara möjligt att vara, han var varken för tjugit eller tystlåten.

Det som var trevligt var att för första gången på fler år hade ett tillräckligt antal anmält sig så att resan kunde bli av. Först hämtade vi folk som vanligt i Eskilstuna och redan då tyckte jag att det var ganska mycket folk därifrån, enär vi också skulle hämta upp folk i Strängnäs. Men döm om min förvåning när jag fick klart för mig att det "endast" var en person som gick på där. Jag menar med detta, det brukar vara mellan 5-10 personer alltid i Strängnäs. Därför kan man fråga sig **VAR FANNS DE?** Hade de redan gjort denna resa?

Föreningen börjar svälla ut nu, och jag tycker det är trevligt att så mycket olika folk var med. Det var folk från: Canada, USA, Stockholm, Eskilstuna och naturligtvis Torshälla med.

Det första egentliga stoppet var vid Kalkbro. Vid själva brottet skulle Ni sett ingången.

Den var verkligen "maffig". Men na-

Fortsättning på sidan 9

Intressant från "nätet"

Följande artikel har jag hittat på Natur och Kulturs nät-plats:

www.temaslaktforskning.se

Vi har fått vederbörligt tillstånd både från förlaget och författaren Per Clemensson att publicera en mycket matnyttig förteckning.

Yrken och titlar

Under min tjänstgöring vid Landsarkivet i Göteborg under 40 år har jag mötts av en rad frågor från forskare om betydelsen av ålderdomliga och ovanliga yrken och titlar. Vidare har jag vid egna forskningar påträffat en rad svårförståeliga ord. Under min tjänstgöring har jag sammanställt denna lista, som här publiceras i urval. Förklaringarna har i allmänhet hämtats ur SAOB, Svensk Uppslagsbok (upplaga 2) och Nordisk Familjebok (upplaga 1).

Per Clemensson

accisskrivare	skrivare vid accisrätt (accis = varuskatt).
advokatfiskal	tjänsteman i hovrätt.
aktuarie	tjänsteman i ämbetsverk som mottar och utlämnar handlingar.
apologist	räknelärare.
arbetskarl	kroppsarbetare.
arkiater	överläkare.
arklimästare	föreståndare för krigsmateriel.
auditör	jurist.
auskultant	åhörare.
befallningsman	kronolänsman.
bergmästare	tjänsteman inom bergsbruket.
bergsfogde	tjänsteman inom bergsbruket.
besökare	tulltjänsteman.
blekare	arbetare vid textilindustrin.
blockmakare	tillverkare av hissblock.
boktryckerikonstförfant	typograf.
bomslutare	förvarare av stadens nycklar.
borgare	stadsinvånare.
brukare	person som odlar jord.
buntmakare	pållstillverkare.
buteljör	munskänk.
båtsman	sjöman.
bödkare	tunnbindare.
chamottarbetare	keramiker.

chochet	judisk slaktare.
cirkelsmed	finsmed.
ciselör	gravör.
dagkarl	arbetare mot dagsersättning.
danneman	bonde.
dentist	tandläkare.
destillatör	brännvinsbrännare.
dispaschör	utredare av haveri.
drejare	keramiker.
dräng ogift,	manlig gårdsarbetare.
däldragare	plankbärare.
faktor	föreståndare för fabrik.
faktoriesmed	gevärssmed.
falsare	pappersarbetare.
farmaceut	apotekare.
figurantska	statist, dansös.
fodermarsk	ladugårdsföreståndare.
fru	gift kvinna; under 1700-talet hustru till adelsmän, högre ämbetsmän och köpmän.
förpantningsägare	ägare av pantsatt egendom.
förstärkningskarl	person uttagen till arméns förstärkande.
galanteriarbetare	tillverkare av prydnadsföremål.
gasmästare	lykttändare.
geschworer	tjänsteman hos bergmästare.
gevaldiger	polis.
glasförare	försäljare av glasvaror.
gratialist	pensionär från Vadstena krigsmanshus.
gränsridare	tulltjänsteman.
gyllenmakare	guldsmed.
gälbjutare	tillverkare av mässingsarbeten.
hautboist	oboist.
hejderidare	skogsvårdstjänsteman.
hållkarl	tjänsteman inom skjutsväsendet.
hälftenbrukare	brukare av gård mot hälften av dess avkastning.
häradssdomare	den äldste ledamoten av en domstol.
hökare	detaljhandlare i matvaror.
inhyses	inneboende hos bonde eller borgare.
jordegumma	barnmorska.
jungfru	ogift kvinna av högre stånd.
justerare	granskare av mål och mått.
järnbärare	arbetare vid järnvåg.
kaplan	präst.
kardemakare	tillverkare av redskap för kardning.
karduansmakare	skinnberedare.
kateket	lärare i kristendom.
kattunstryckare	tillverkare av tryckt bomullstyg.
kippare	arbetare med kipphyvel för metall.
kittelflickare	person som lagar kopparkärl.
klampare	tegelpackare.
kofferdikapten	kapten på handelsfartyg.
kollega	lärare.
konstförfant	typograf.
konterfejare	porträttmålare.

Fortsättning på sidan 7

Fortsättning från sidan 6

krämare handlande med smärre varor.
kypare tunnbindare.
kännär ledamot av domstol.
körsnär pälsmakare.
lademakare tillverkare av prydnadsband.
lagman ordförande i domstol.
landeriägare ägare av jordegendom.
landsfiskal 1. åklagare och polischef 1918–1964.
2. länsstyrelsetjänsteman.
landsfogde länsåklagare och länspolischef 1918–1964.
landsgevaldiger se gevaldiger.
landskamrer högre tjänsteman vid länsstyrelse, chef för landskontor.
landskanslist lägre tjänsteman vid ett landskansli.
landskontorist lägre tjänsteman vid ett landskontor.
landssekreterare högre tjänsteman vid länsstyrelse, chef för landskansli
lantsoldat indelt soldat, motsats marinsoldat.
lavettmakare tillverkare av ett eldrörs underlag.
legohjon tillfälligt anställd.
lejkarl tillfälligt anställd.
likvidationskommissarie av hovrätt genom fullmakt förätnad titel med tillstånd att utreda mål med vidlyftiga räkenskaper.
linvräkare tjänsteman vid linvräkeriet med uppgift att övervaka att det lin som utskeppades var av fullgod kvalitet och att underhålligt lin kasserades (vräktes).
livdrabant medlem av furstlig persons livvakt.
livmedikus läkare.
logarvare garvare som arbetar med barkgarvning.
lotterikollektör försäljare av statliga lotter.
lädertågare efterbehandlare av garvat läder.
länsbokhållare tjänsteman på landskontor.
lästskärare tillverkare av modell för skomakeri.
lösdrivare person utan fast bostad och anställning.
madam fru, kvinna inom borgarståndet.
mamsell ogift kvinna av medelklass.
mantalskommissarie tjänsteman som förrättar skattskrivning.
manufakturhandlare försäljare av textilvaror.
mat biträde, medhjälpare.
minuthandlande se detaljhandlare.
myntprovare tjänsteman vid Myntverket.
månadskarl anställd per månad.
mäklare förmedlare av affärer.
mästersven gesäll som vikarierade för mästarren.
mätare person som verkställer officiell mätning av varor.

mönsterskrivare
nattman civilmilitär tjänsteman.
anställd för nattliga förrättningar, t.ex. tömning av latrin, sotning, avlivning av katter.
nattväktare brandvakt.
nipperhandlerska kvinna som handlar med smycken och prydnadsföremål.
nivellör förrättare av avvägningar vid t.ex. byggnadsarbeten.
nockerska kvinna som yrkesmässigt ruggade upp stickade eller vävda plagg.
notarie juridiskt utbildad tjänsteman vid myndighet.
notarius publicus offentlig tjänsteman med uppgift att bevittna, övervaka utlottningar m.m.
nådehjon person som lever av understöd.
nådårspredikant präst som handhar avliden prästmans tjänst under de år som änkans och barnen uppbar inkomsten.
nämndeman ledamot av domstol.
oboist musiker.
packhuskarl arbetare vid packhus, tullare.
parkumsmästare tillverkare av tyger för underkläder, foder m.m.
passementmakare snörmakare.
pedagog lärare.
pedell rättstjänare.
piga 1. ung kvinna, ogift.
2. kvinnlig anställd på gård eller i hem.
pionjär soldat med uppgift att röja väg, slå bro m.m. Straffarbetare tillhörande pionjärkåren.
pitscherstickare sigillgravör.
politiebetjänt polis.
possessionat godsägare.
pottmakare krukmakare.
preceptor informator, lärare vid högskola.
profoss verkställare av kroppsstraff, bödel.
prokurist befullmäktigad att teckna firma.
provisor föreståndare av apotek.
puddelmakare tillverkare av lera för tätning.
pupill skolelev.
registrator tjänsteman som handhar diarieföring.
reservkarl menig indelt soldat som ersatte en ordinarie soldat vid dennes avgång.
ringkarl ringare.
rusthållare innehavare av rusthållshemman med skyldighet att fullgöra rustningen.
rustmästare befäl över ett artilleriförband.
rëntmästare kassör, skattmästare.
rättare person som under ägaren sköter en gård.

Fortsättning från sidan 7

saltmätare	tjänsteman som mätte upp salt för försäljning.
sappör	ingenjörssoldat.
satinatör	pappersarbetare.
schaut by nacht	holländsk amiralsgrad, även brukad i svenska flottan.
schäfer	person som sysslar med färavel.
sejlare	repslagare av klenare virke.
sexman	ordningsman inom församling utsedd på sockenstämma.
siktemakare	tillverkare av sikte.
självägare	person som själv äger sin jord.
skarprättare	verkställare av dödsstraff.
skeppsfournerare	person som idkar skeppshandel.
skiffertäckare	takläggare.
skoflickare	skomakare.
skrubbare	textilarbetare.
skäktare	person som använder sig av judisk rituellt slaktmetod.
skärslipare	slipare av knivar och saxar.
slubbare	spinnare.
sockerraffinadör	person som renar socker.
speditör	person som för annan använder och mottar gods, omlastar och tullbehandlar.
spinnhushjon	tvångsarbeterska vid arbetsanstalt.
spolerska	kvinnor som spolgar garn.
sponsor	borgensman.
sprutmästare	brandkapten.
stadsbåtsman	indelt båtsman roterad i stad.
stadsfiskal	polischef och allmän åklagare i stad före 1968.
stadsfogde	utmättningsman i stad.
stadsfysikus	stadsläkare.
statare	vid herrgårdarna fast anställda gifta arbetare.
stilgjutare	tillverkare av boktryckstyper.
stockmakare	tillverkare av gevärskolvar.
stoffmästare	textilarbetare.
strandridare	beriden kustvakt.
strandsittare	i Norge och Bohuslän husägare med hus på ofri grund.
stuckatör	bildhuggare.
superkargör	fraktuppsyningsman.
svartsmed	finsmed.
sven	ogift yngling, vapenövad tjänare.
svärdsfejare	hantverkare som monterar, polerar och dekorerar svärds klingor.
syssloman	person som sköter angelägenheter för huvudman.
sämskmakare	beredare av sämskinn.
taskspelare	trollkarl.
tiggarfogde	uppsyningsman.
timmerman	snickare, skeppshantverkare.
tolagkamrer	person som förde tullräkenskaper i stapelstad.
torgmästare	person som kontrollerar torghandeln.

tornväktare	person som höll vakt i städernas kyrktorn.
torpare	person som har nyttjanderätten till mindre lantbruk och utför dagsverke åt ägaren.
traktör	krögare.
tullfiskal	åklagare i tullmål.
undantagsman	person som efter försäljning av lantbruk erhåller livsvarig andel i gårdens avkastning enligt avtal med den nye ägaren.
vallackare	person som kastrerar hästar.
vargeringskarl	reservsoldat.
visitör	tulltjänsteman.
volontär	frivillig soldat
åbo	person som på viss tid eller på livstid innehar och brukar annans jord.
ålderman	ordförande i gille eller stånd
överexekutor	person förordnad i stad för att förätta exekutiv försäljning av fast egendom, för att förlägga lagsökningens ärenden m.m.
överskult	en slags exekutor som verkställer domar och utslag.
överskärare	våveriarbetare.

Till Salu

Mikrokortläsare

Den är av märket Sauel KG, sfs, LG16FC med två förstoringsmöjligheter.

Hälsningar Lars-Inge Petersson
Ripvägen 22
633 69 SKOGSTORP
Tfn 016 - 254 75
E-post: lars-inge.petersson@telia.com

Till Salu

CD-skivan

Födda - Vigda - Döda i Eskilstuna kommun
utgåva 1
från ca 1862 - ca 1926 med ca 89 000 poster.

**Pris för medlemmar i ESSF 200:-
övriga köper den för 300:-**

Eventuella fraktkostnader tillkommer med 25:-
Finns i vår lokal eller beställs hos
Lily-Anita Carlsson 016 - 42 64 10
eller per E-post: lily-anita@caritakonsult.se

Kalendarium för 2007

Dag	Veckodag	Klockan	Aktivitet
17/9	Måndag	18.00	Cirkelledarträff i Eskilstunalokalen angående höstens kurser.
24/9	Måndag	18.00	Cirkelledarträff för uppdatering om SVAR och nya rutiner för beställning av kort.
6/10	Lördag		Höstmöte i Seniorcenter i Eskilstuna.
17/10	Onsdag	18.30	Internet och Släktforskning, ABF vid Fristadstorget i Eskilstuna.
20-21/10	Lördag-söndag		Bussresa till Släktforskarnas hus i Leksand
12/11	Måndag	18.30	Att vara vid sunda vätskor, ABF vid Fristadstorget i Eskilstuna.
7/12	Fredag	09.30	Hur man söker sina rötter på nätet (ABF-akademin) vid Fristadstorget i Eskilstuna.
9/12	Söndag	14.00	Lokalen i Eskilstuna stänger för säsongen. (öppet från kl. 10.00).

Lokalen på Dambergsgatan 1 i Eskilstuna är öppen: Tisdagar och Torsdagar mellan kl. 13.00 - 18.00 och lördagar mellan kl. 10.00 - 14.00 från 25 augusti till den 9 december 2007. Dessutom söndagarna 2/9, 16/9, 30/9, 14/10, 28/10, 11/11, 25/11 och den 9/12.

I ABF-lokalen i Strängnäs drar verksamheten igång vecka 38 alltså den 19 september 2007 och håller på onsdagar jämna veckor fram till och med vecka 50 den 12 december.

Lova

Fortsättning från sidan 5

turligtvis var det några som var för ivriga att få sträcka på "apostlahästarna" så man fick gå tillbaka efter "livets vatten. Och i själva brottet fanns det växter som var kalkgynnade. Bl.a. Fliknäva som också i våra områden är ganska ovanlig. Dessutom såg jag purpurknipproten eller Tvåblad som jag kallar den.

Det är en orkidé som är kalkgynnad. Innan vi kom fram till nästa stopp så står det i "den stora tidningen" att vi åkte igenom Laxå. Jag tycker det är något fel med det, men jag brukar ju ha fel så varför inte igen.

Nästa stopp skulle vi göra i Skottvångs grufva (Nej, jag har inte stavat fel). Men när vi kom fram till Krampan blev vi hejdade av en person som visade sig heta Lova. Hon levde enligt en av de två tidningsdrakarna i kommunen, och arbetade på 1900-talets början som

malmbryterska i Skottvångs gruva (det är nuvarande stavningen). Därefter skulle vi åka dit.

Där tog "Gruvfogden" emot oss, och visade oss runt på intressanta platser. Efter det så skulle vi äta lunch inne i f.d. maskinhallen. Den var verkligen fint restaurerad. På en sådan varm dag som det var i dag var det faktiskt gott med kall mat.

Därefter gjorde vi ett stopp vid ett stort vattenhjul. Det låg som jag tyckte ganska utslängt i "ingenstans". Det var verkligen mäktigt att se detta vattenhjul, som pumpade vatten ur Bredsjönäs hytta, några km därifrån. Så man överförde kraften med hjälp av Christoffer Polhems genialiska uppfinning, stånggången.

Till sist så stannade vi till ett tag i Åkers Bruksmuseum. Det var inte bara saker som tillverkades på Bruket som visades där, utan även andra saker som användes i "Helg och töcken". Jag vet

inte om sista ordet är rätt stavat, jag stavade som det låter.

Som slutkläm på denna artikel vill jag först och främst ge en eloge till Aktivitetsgruppen som har "tillverkat" denna resa. Och tagit kontakt med många värdefulla personer som gjorde vår resa ännu trevligare.

För det andra vill jag också ge en eloge till Arne som vid flera tillfällen fick visa sin skicklighet som chaufför när vi åkte på småvägar och han skulle "vända på en femöring".

ETT JÄTTESTORT TACK TILL BERTIL RÄTZEN SOM VAR EN OTROLIGT BRA GUIDE.

"En som var med".

Anteckning i kolumnen

S om släktforskare blir man extra glad när man hittar lite mera uppgifter än bara årtal och namn på de personer man forskar om, även om det inte alltid är positivt. För flera år sedan råkade jag av en händelse se en liten notering i Mo sockens (P) husförhörlängd år 1816 där det stod "N.K. Sockenst. Prot. 1803 11/9". Jag blev nyfiken på vad det kunde vara så jag beställde en kopia av protokollet.

När jag "översatt" med Bror Erik Ohlssons hjälp blev det som ni kan se en lång och intressant historia om mina släktingar. Så jag skulle vilja ge er alla en uppmaning att *om ni ser en liten anteckning i anmärkningskolumnen, så undersök vad det kan vara.* Kanske ett fynd som i mitt fall.

Britt-Marie Andersson

År 1803 den 11 sept, som var 14:de söndag efter heliga trefaldighetsdag, blef efter laga pålysning allmän Sockenstämma hållen i Moo kyrka af undertecknad, närvarande högädlä herr brukspatron Eckermann, herr bruksförvaltare Lindkvist, kyrkovärd, sexmän och menige aalmoget, då förehandes.

Paragr.1

Undertecknad gaf tillkänna ändamålet af denna sockenstämma vara att undersöka ett oväsande, som varet i Mästaren vid Hanefors Hammar Andreas Stakes hus imellan hans hustru Stina Andersdotter samt deras döttrar Stina Stake och Lena Stake å ena sidan, och deras måg, mästersvennen vid samma hammare Nils Fisk å andra sidan. Ut ett passande tal föreställte han sin grämselse, att i denna för goda seder och en christelig wandel väl kända församling nödgas tillkännagifva en så swår och wederstygkelig förbrytelse, som Sabbatsbrott och utbristande oenighet imellan nära släktingar. Han hade allt hitintills med glädje och i lugn fått förrätta det ljufliga i sitt embete medelst lärande och tröstande: men nu nödgades han med grämselse förrätta äfven det straffande.

Han berättade därpå att om söndagsmorgonen den 14 sistlidne aug: just då

han stod färdig ifrån Forsbacka att resa till kyrkan. Kom Mäster Andreas Stakes hustru Stina Andersdotter springandes och med bitterhet klagade på sin måg Mästersvennen Nils Fisk vid samma hammare, att han illa bemötte sin hustru med ovett, hårdhet, slagsmål, etc. att han var begifven på fylleri och dryckenskap m.m. samt bad undertecknad ställa detta owäsande till rätta, och strängeligen förehålla Fisken hans elaka sammanlefnad och hårda bemötande mot sin hustru.

Unga hr. br. Patr. Nils Fredrik Ekermann och drängen Johannes på Hesselskogs woro närvarande vid detta tallet. Som undertecknad just då höll på att resa till kyrkan för att begynna Gudstjänsten, så befallte han henne komma tillika Fisken till Forsbacka om eftermiddagen, då han ville inhämta vidare besked, och gifva Fisken de föreställningar, som han funne nödiga. I det samme fick undertecknad se Fisken gå förbi, som då war helt blodig i ansiktet, och hade där flere hål. Om eftermiddagen s.d sedan undertecknad expedierat en embetspost till Tit. Ifvarsson i Kihla, sände han en af hr. br. Patron Ekermanns tjänstefolk ner till hammaren för att upkalle så väl Mäster Stakes hustru, som Fisken: men ingen af dem kom.

Undertecknad dröjde ändå i 14 dagar, i tanka att desse personer skulle inställa sig hos honom, men som ingen af dem kom och han dessutom hade fått höra några högst obehagliga underrättelser om det nämnda owäsandet; fann han sig föranlåten att förleden söndag den 4:de dennes utfärda följande kallelse till allmän Sockenstämma som i dag borde hållandes.

Kungörelse: Det är med hela hjertats grämselse och bekymmer, som jag denna gången nödgas sammankalla

denna församlingen till allmän Sockenstämma nästa Söndag af den 14:de dennes. Då jag med glädje och i lugn under 11 års tid fått som Lärare förestå denne all hederwärda Församling, som alltid varit känd för sina goda och christeliga seder så gör det mig af hjertat ondt då jag nu nödgas gifwa tillkänna, att undersökningen af ett brottmål och en förargelig lefnad som skall wara imellan Mästaren wid Hanefors Hammar Andreas Stakes hustru Stina Andersdotter samt dess måg Nils Fisk blir det bedröfliga ämnet för våra överläggningar.

Nämnda Mastares Stakes hustru Stina warder därföre härigenom owägerligen kallad att till nästa Söndag efter slutad Gudstjenst sig wid Sockenstämman infinna och angifwa de klagomål hon kan hawa att anföra emot sin måg Nils Fisk. Då hon ej åtlydde det kallelse, hon för 14 dagar sedan undfått att personligen infinna sig på Forsbacka, då jag hoppades i godo kunna bilägga detta uppkomna owäsandet, så ser jag mig nu nödsakad att inför hela församlingen framkalla henne, på det hon ej må kunna förebära någon okunnighet.

Kallelsen åtlydes wid det wite och böter som Lag och författningar innehålla. Äfwen warda hennes döttrar samt mågen Fisk med dess hustru kallade och deras piga Maria Andersdotter jämte sågaren Björn och sågaredrängarna Lars Persson och Magnus Nilsson anmodade att sig wid Sockenstämman infinna. Socknens herdewärde nämndemän och sexmän hoppas jag komma då enhälligh tillstådes för att gifwa de underrättelsen som kunna tjena till upplysning af målet. Fridens och enighetens Gud styre allas våra hjertan till inbördes sänja och god sammanlefnad! Han förtaga den bitterhets högmots och arghetsanda som ofta gör våra få dagar på denna jord så tunga och besvärliga. Han som för oss dödde på korssets stam för att förwärfwa oss sin frid låte oss alltid söka denna fridens och som Fridens barn lefwa som kära älskeliga barn tillsammans! Då men icke eljest kunna wi hoppas att få ingå

i den ewiga fridens boningar. Ja. Jesu christi Guds sons frid ware alltid med oss alla! Hesselskog den 4 sept 1803 Mts Fryxell.—

Fortsättning på sidan 11

Fortsättning från sidan 10

Socknestämman blifwer nästa söndag som är den 14 sönd. efter tref.dag eller den 11:te dennes. Ut supra M Fryxell upläst i Moo kyrka den 4:de Sept 1803, Anders Lignell.

Undertecknad fann nu alla kallade personer närvarande samt äfwen Mäster Stake. Undertecknad sade då att han med oro såg en man känd för så mycken beskedlighet närvarande wid detta bedröfliga tillfälle: Att han wäl wiste huru ömt det skulle röra honom både som make och fader se sin hustru och barn anklagade för så swåra brottmål, som skett under hans bortowaro. I synnerhet som han af alla människor alltid hört Staken själf berömmas för både godhet och sagtmodighet. Men han hoppades att då han nu ehuru okallad infunnit sig, skulle han med tålmod och utan att störa förättningen afhöra hwad som talades och passera.

Undertecknad frågade nu hustru Stina Andersdotter hwarför hon på kallelse ej kom till Forsbacka om eftermiddags den 14 aug. Hwarpå hon svarade att hon då ej hade tid och angående huvudsaken, hwad hon hade att förebrå Fiskens hon erkände att hon för 3 veckor sedan anklagat honom hos undertecknad för fylleri och ett otidigt upförande mot sin hustru, och att han förer ett oregeligt lefwerne i sitt hus, så att hon ofta nödgas med wåld fria sin dotter och ställa tillräta i huset. Om tisdagen efter förestående kungörelse eller den 6 sept kommo Mästaren Stakes döttrar Stina, som är gift med Mästaren Björk wid Billingsfors, syntes ganska rörd och beklagande med tårar att ett sådant owäsende och styggt lefwerne uppkommit imellan hennes mor och sväger, samt yttrade största leda och ånger öfwer hwad som skedt. Men den yngre systemn Lena nekade till allt deltagande heri och framhärade i en fräck och tilltagsen djerfhet. Hon syntes ej rörd af alla de föreställningar undertecknad gaf henne; utan förblef wid sitt påstående om owetande. Undertecknad beklagade dessa unga barnens iråkade öde, hwilket han dock trodde att de själfwa ådragit sig; Men kunde ej bifalla deras begäran att den utlysta socknestämman skulle återkallas. Undertecknad frågade herr brukspatron Ekermann om Fiskens upförande och han gav Fiskens ett godt

witsord, att han ej mer än andra smederna, brukade överlasta sig: samt war både flitig och trogen i sitt arbete, och dessutom känd för stillhet och sagtmod i allt sitt wäsende. Detta witsordet besannades och af sexman i roten Jan Andersson i Gåsewähl samt af hela församlingen, hwilka alla gafwo honom ett godt intyg. Undertecknad frågade Mäster Andreas Stake hwad han hade att säga om Fiskens. Då han intygade, att han aldrig märkt Fiskens lefwa illa med sin hustru: att han wäl understundom då Fiskens warit något överlastad, funnit honom litet kinkig, men aldrig hård eller wåldsam. Detsamma intygade äfwen Fiskens hustru Lisa Stake, som nu war närvarande och sade sig intet hafwa något att klaga på sin man. Härpå framkallades Fiskens och tillfrågades huru det tillgått med det nämnda owäsendet, han berättade då att han om lördagsaftonen den 13:de aug blifwit i sin egen stuga överfallen af sin swärmoder hustru Stina Stake samt dess döttrar Stina och Lena: då de båda skuffat, slagit och hårdraget honom, så att han nödgades taga sin tillflykt i en kammare. Då de ändtligen efter mycket buller och swärjande gått ut.

Därpå hade han om följande söndagsmorgon blifwit i förstugan öfverfallen af sin swägerska Lena Stake samt swäger Hindrik Stake. Hwilken siste hade slagit honom i ryggen med ett trog; och då han velat försvara sig hade swärmodern med den andra dottern kommit ut, och insläpat honom baklänges i Mäster Stakes stuga, där de slagit honom med wedträd och eldgafflar, samt tilltygat honom att han sett ut sådan som undertecknad och unge patron sågo honom samma söndagsmorgon. Till socknestämman inkallade pigan Maria Andersdotter framkom sedemera och wille aflägga berättelse

Därwid anmärkte Mäster Stake, att hon så mycket mindre borde höras, som hon war i Fiskens tjenst och dess piga, samt dessutom hade haft den olyckan att warit för en tid sedan störd till sina sinnen. Undertecknad sade att detta ej kunde hindra henne att nu få afgifwa sin berättelse i saken, och befallte henne, att berätta hwad hon sett och hade sig bekant. Hon berättade då att om lördagsqällen den 13 aug hade Mäster Stakes hustru Stina Anders-

dotter samt hennes döttrar Stina och Lena inkommit til Fiskens då swärmodern: tillika med Lena skuffat honom, att han fallit ikull bakom spisen där de sedan luggat och slagit honom: då den andra dotteren Stina stått med eldbrand i handen, men hon märkte ej att hon på något sätt rörde honom Fiskens hwarpå Fiskens hustru enteligen fått honom undan i en kammare och bett sin mor och systrar gå ut, det de enteligen gjort efter mycket buller och swärjande. Om söndagsmorgon dagen därpå hade Fiskens träffat sin swägerska Lena och swäger Hindrik i förstugan, då det ånyo utbrast i trätor och buller dem imellan, då swärmodern slagit öfwer honom ett wattenämbar, och Hindrik slagit honom i ryggen med ett trog, samt Lena dragit honom.

Därpå blef han baklänges insläpad i Stakes stuga, då hon som fruktade något wärre sprang til Sägmästare Björn för att af honom begära hjälp: och kom ej tillbakars förrän efter slutat buller och sedan de blifwit skiljde.

Sågaren Björn intygade, detsamma att Fiskens piga Maria Andersdotter inkommit til honom om söndagsmorgonen den 14 aug: helt andtruten och med rop och tårar bett dem för Guds skull skynda sig till Mäster Stakes hus; emedan där sker öfwerwåld på Fiskens, och hon fruktade det man kunde taga lifwet af honom. Björn som då haft något annat angeläget att uträtta hade budit drängen Lars Persson och Magnus Nilsson att genast begifwa sig dit, det de ock skyndsamt gjorde. Sägardrängarna Lars Persson och Magnus Nilsson berättade: att då de på Björns begäran och pigan Marias kallelse komma ut på backen utanför Mäster Stakes hus, sågo de Fiskens komma ut därfån blodig och gråtande, och därefter Mäster Stakes hustru som trätte och bannades. Magnus berättar äfwen att han hörde unga Hindrik Stake säga att han slagit Fiskens i hufwudet med ett wedträd, så att han stulpet som en oxe. Fiskens hustru Lisa Stake berättade att

Fortsättning på sidan 13

Nya medlemmar från 2007-05-15:

Stig Eddestål

Hisingsgatan 4 D

633 59 ESKILSTUNA

016 – 14 40 95

Det kan finnas fler, men på grund av datastrul så får redaktionen i skrivande stund inte fram en helt aktuell förteckning vilket vi ber om ursäkt för,

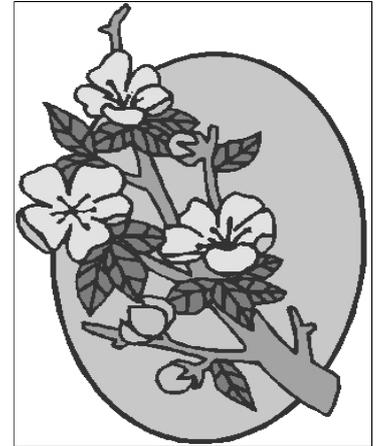
Avlidna medlemmar som kommit till styrelsens kännedom:

Alve Mårtensson

Fridhemsgatan 13 D

645 40 STRÄNGNÄS

Vi vill hälsa alla nytillkomna medlemmar hjärtligt välkomna till vår förening med en symbolisk blomma och hoppas att ni känner er väl tillrätta i lokalerna och med oss "gamlingar". Stöt bara på om ni vill ha någon hjälp.

Nu åker vi till Leksand och Släktforskarnas hus!

Den 20 till 21 oktober har vi hyrt in oss på Släktforskarnas hus i Leksand, där finns det 33 mikrokortläsare, datorer med internetuppkoppling och de flesta utgivna CD/DVD-skivorna samt mängder med litteratur.

Det finns många skäl till att följa med på resan:

Ett av dessa är tiden från 1890 fram till sekretessgränsen. Dom kan erbjuda födda- vigda och döda (SCB-materialet) till och med 1936 och de filmade församlingsböckerna från Uppsala-, Härnösands- och Östersunds landsarkivsområden fram till cirka 1930. Dom kan också erbjuda de filmade bouppteckningarna från 11 län och Svea- och Göta Hovrätter för i princip tiden 1730 till 1860. (Texten är hämtad från Släktforskarnas Hus egen hemsida)

Ett annat skäl är att hålla liv i den sociala delen av släktforskandet. Det känns sorgligt att forskandet mer och mer blir en ensamsport där man sitter och häckar över datorn i nattens sena timmar i stället för att möta likasinnade att kunna byta och byta erfarenheter med. Dessutom är det ganska bekvämt att sätta sig på en buss och bli transporterad ända fram till porten tillsammans med glada och förväntansfulla kollegor.

Vill du ha mer info om vad som finns hos Släktforskarnas Hus kan du ringa på tel. 0247 - 122 80.

Priset för resan inklusive forskaravgifter är: 975 kr.

Övernattning i dubbelrum inklusive frukost på söndag morgon är 300 kr.

Vill du ha enkelrum så är motsvarande pris 350 kr. (troligt pris)

Middag lördag kväll (om du vill ha) 125 kr.

Vi reserverar oss mot ev. prishöjningar efter tryckningen av tidningen.

Anmälan och frågor till Lily-Anita Carlsson senast den 15 september

På tfn 016 - 42 64 10 eller E-post: lily-anita@caritakonsult.se

Fortsättning från sidan 11

hon legat om lördagsaftonen den 13 aug: då Fisken inkommit något rusig och begärt, att hon skulle gå upp och gifwa honom mat hwarpå hon swarat att maten stode framsatt på bordet, han kunde genast när han wille sätta sig att äta. Fisken hade då kommit till sängen och tagit henne i armen samt bett henne gå upp, hwarwid hennes lilla barn begynte skrika. Hennes mor och syster som förmodligen trodde att Fisken hanterade henne illa, hade då kommit in- löpande och skuffat ikull Fisken bakom spisen: hon hade därpå sprungit upp och fått Fisken in i en kammare samt förmått sin mor och systrar att gå ut; samt befallt pigan taga ur nyckelen på det de ej vidare skulle få komma in.

Om söndagsmorgonen dagen därpå hade hon ännu legat, då bullret börjades i förstugan imellan Fisken samt Lena o Hindrik; men wid modrens inkomst och då hon hörde att Fisken blef insläpad i Mäster Stakes stuga, hade hon sprungit up, och wid öppandet af dörren funnit sin man liggande på golfwet. Undertecknad frågade närvarande sockenmän, hurudant rykte Mäster Stakes hustru hade. Ingen wille gärna swara därpå, men efter flera resor uprepade frågor och tillsägelser att swara intygades af de fleste att hon war af ett häftigt och våldsamt sinnelag bullrande och högmodig samt i sin hetsiga ifwer aldrig wägte hwad hon sade eller gjorde.

Ett obehagligt sorlande af den mängd människor som uppfyllde både läktaren och nedre delen af kyrkan tycktes äfwen intyga att hon i församlingen ej hade många vänner, ej heller war känd till det bästa. Undertecknad föreställte därpå Mäster Stakes hustru de svåra följderna af hennes bittra och högmodiga sinnelag, som emot henne hade uppretat så många människor. Han frågade henne, om hon wäl trodde att den mängd af både ungdom och äldre personer, som nu uppfyllde kyrkan, wore ditkomne för att tala til hennes försvar och hwarför då ingen öppnat sin mun till att säga det minsta som kunde ursäktas i hennes upförande, eller frikalla henne från de gjorde beskyllningarne. Eller om de icke fast mera woro tillstädes för att fagna sig öfwer den skymf hon nu måste lida,

då hon såsom en anklagad brottsling måste inställa sig för hela församlingen.

Sådan är den nödvändiga påföljden af ett argt och högmodigt hjerta som med trots, pock och otidigheter will att alla människor skola gifwa wika för dess nycker och själfbehag: Man retar småningom emot sig den ena efter den andra, och när den stunden infaller, att den högmodige nödgas skörda hwad han ut-sått, och sjelf mättas af sina gerningars bittra och vämjaktiga frukter så står syndaren där öfwergifwen af alla och finner då försent att han istället för anseende och myndighet, som han trott sig winna endast ådraget sig skymf, nesa, förargelser, grämelser och allmänhetens hat. Undertecknad fullföljde vidare och föreställde henne det dryga oundvikliga answar, som hon ådrog sig, då hon på ett sådant sett uppfostrade sina barn, och föregick dem med så elaka efterdömen.

Hurudan skulle wäl barnens framtida lefnad blifwa när de af deras egen mor blefwo upmuntrade til ett sådant öfwerwäld och en så våldsamt hwardagslefnad? Hennes egen sons Hindriks grymma och oförnyftiga tal att han slaget sin swåger i hufvudet, så att han stulpet som en oxen wore ju det säkraste bevis på det högmod och den arg-

het, som redan intaget hans hjerta. Huru kunde han wäl skryta af en så grof missgerning, om han ej blifwit lärd att wäld och sturskhet woro sådana dygder som pryda en upväxande ungdom. Och af hwem annan hade han wäl lärt dessa ohyggliga helfweteds moraler om ej af sin mor, af hwilken han ganska ofta både hört dem och fått dem utöfwasäfwen. Huru kunde wäl hon

tänkas att då på den stora domsens dag kunna inställa sig för den allsmäktige domaren med dessa hugneliga orden. Här är jag och barnen som du mig gifwit hafwer?

Undertecknad talade länge och med rörelse i det ämnet: och förebrådde henne äfwen straxt den ovana hon hade att ej kunna öppna sin mun utan eder och bannskap, och med hwilka swåre synd hon äfwen smittat sina barn. Efter flera tjenliga föreställningar började Mäster Stakes hustru att brista i tårar och betygade att hon med det anklagade brottet endast åsyftat sin dotters frälsande, som hon trott wara af Fisken öfwerfallen och började bedja om förlåtelse. Herr brukspatron Ekermann samt kyrkwarden fällde äfwen förböner för henne och budo att hon måtte slippa med den warning och föreställningar som hon nu fått, och att undertecknad ej skulle gå vidare med denna saken. Undertecknad yttrade sig därwid att han wäl för sin del ej willa anmäla saken för världslig domstol, men att det likwäl stod hwar och en kronobetjänt öppet att ur hans hand affodra protocollet, och inför laga domstol anklaga den brottsliga. Det wore ej heller att hoppas att en sak som blifwit publiquet ventilerad i flera hundrade personers narvaro kunde förblifwa dold.

Dock tillade han att då hans ämbete ej ålade honom någon Fiskaliska göromål så skulle han ej heller nu göra det. Dock wille han än engång strängeliga hafwa förmanath Mäster Stakes hustru och döttrar til et framtida stilla och sagtmodigt upförande; och föreställde dem att de nu med fördubblad uppmärksamhet borde waka öfwer sina egna gärningar då denna nu anklagade sak alltid stode öpen att emot dem utföras. Härwid framkom Mäster Stake och beskyllde Fisken att han för något mer än ett år sedan ruket honom i håret wid Gärdeshammaren. Då wäl undertecknad, som alla närvarande undrade på denna beskyllningen, så mycket mer, som Mäster Stake förrut gifwet sin måg Fisken ett så gott witsord attrykte likwäl wid denna grofwa och swåra förewitelsen, hwartil likwäl Fisken aldeles nekade. Emedertid tog sig undertecknad ånyo däraf tillfälle att föreställa wederstyggheten af en ond sammanlefnad imel-

Fortsättning på sidan 14

Fortsättning från sidan 13

lan den som böra lefwa i all sämja och enighet med hwarandra. Han föreställde huru himmelens glädje består i frid och wälwilja då däremot en stor del af helwetets plågorna blifwer den bittra arghet som där råder och de qwal som den ena afgrundens invånare tillfogar den andra: Och att onda och bittra människor ej göra annat än omskapa Guds wälsignade jord til ett plågeställe. Han förmanade därför än ytterligare, til släktskaplighet sämja och enighet samt et med en sann och rättskaffens christendom överensstämmande upförande. Han upläste sedan kongl: Rådkammarens Resolution af den 25 mars 1714 om stockostraff och förklarade allfwarsammelingen, att där-est han framledes finge höra minsta owäsende, passera imellan Fisken och Mäster Stakes hustru; så skulle han utan förskoning låta sätta dem i stocken.

Mäster Stakes hustru framkom derpå och bönföll om förlåtelse, samt lofwade att hädanefter willja taga sig tillwara för sådant och beflyla sig om ett fogeligare och sagtmodigare upförande. Då angaf herr br. Patron Ekermann att han fått höra det hon föreleden söndag, då hon blef kallad til socknestämman af klockaren och sexman i Gåsewähl, med vrede yttrat sig, att hon skulle göra sin dotter Lisa och Fisken arflösa. Detta besannades också af både klockaren och sexmannen, hwilka likwäl trodde att hon mera sagt det af hetsighet än af något fullt hjertats upsåt. Undertecknad tog sig äfwen här af anledning att så mycket mera förehålla henne dess häftiga sinnelag, att hon i sin wrede ej kan styra sig, utan genast utbrister i onda och förolämpande ord.

Hon återkallade nu denna hotelse och lofwade att anse Fisken och hans hus-

tru såsom goda och kära barn. Under-tecknad lät därpå henne och Fisken taga hwarandra i hand inför sockne-stämmobordet och utlofwa en fast och beständig förlikning sins imellan; då swärmodern på sin sida lofwade bemöta honom med moderlig godhet och huldhet: Han däremot att alltid wisa henne all sonlig wördnad och tillgifwenhet. Mäster Stakes dotter Lena; som beständigt nekat till allt delta-gande i detta owäsende til och med att hon sade sig om söndagsmorgonen den 14 aug ej hafwa sett att Fisken blef misshandlad eller slagen fick af under-tecknad de skarpaste förebråder för sitt hårda och ilska hjerta; och att hon med en för hennes ungdom owanlig fräckhet wågade så djärft neka til alla beskyllningar, och wille passera för en stilla och godsint flicka då likwäl alla berättelser intygade, att hon war et argt och wäldsamt stycke. Han föreställde henne om hon trodde det skulle befordra henne till et framtida lyckligt giftemål, att hon nu gjort sitt första inträde i werlden såsom anklagad brottslig för arghet, slagsmål och wäldswerkan. Samt hwilken klok och förnuftig dräng skulle wåga at förena sitt öde med en qwinna som ifrån ungdomen blefwo känd för sturskhet, högmod och arg-het och en förfärligt djerf och tillta-gen ilska.

Han föreställde henne vidare utom den skada hon härigenom tillfogade sitt eget namn och rykte, den grofwa synd och missgärning hon begick både mot Gud och människorna genom ett så föredömlighet et uppförande och hjärtelag; Han förmanade henne med alla skäl både af Guds ord och förnuf-tet till en gudelig och för henne pass-and stilla sedig och sagtmodig wandel. Härwid började äfwen hon falla tillföga och bad om förlåtelse. Under-tecknad slöt nu denna ängsliga förrätt-ning med ytterligare förmaningar både til de inkallade och hela församlingen om frid, samdrägt enighet och ett godt christeligt lefwerne.

Britt-Marie Andersson

Släktforskar dagarna 2007 i Halmstad

Arets Släktforskar dagar hölls i år i Halmstad. På lördagen hörde vi på riksnyheter ett kort referat om detta evenemang och man beräknade att ca 6000 besökare skulle komma.

Så det var mycket folk och mycket varmt eftersom det vid utställningsmontrarna inte var någon luftkonditionering. Mässan hölls i 4 st. plan så det var att gå i trappor eller ta hissen upp eller ner.

Vad som var en miss när varje föredragshållare skulle presenteras var att presentatören inte presenterades sig själv med namn och tyvärr så var det så vid varenda presentation.

Både lördag och söndag var det som vanligt föreläsningar. Självt jag inte med någon föreläsning under lördagen men på söndagen passade jag på att gå dels på SVAR:s föreläsning som hölls av Tommy Dahlberg och Mariia Mähler och på eftermiddagen var det Genlines föreläsning med Peter Wallenskog. När den föreläsningen var klar satt vi kvar och lyssnade på nästa föredrag som var om Långarydssläkten.

Detta föredrag var mycket intressant att lyssna till. Föredragshållare var Per Andersson och han började släktforska när han var 14 år gammal.

Per Andersson började med att tala om att i släkten finns nu 151 000 personer och att Långarydssläkten utökas varje år med 6 000 till 7 000 personer varje år.

Enligt hemsidan: ”**Långarydssläkten** omfattar omkring 149 000 personer (inklusive ingifta och motsvarande) och spänner över 15 generationer. Dess stamfader är **länsman Anders Jönsson (ca 1662–1716)** i Smålandssocknen Långaryd, vid gränsen till Halland i nuvarande Hylte kommun. Hans hustru **Ingrid Nilsson (ca 1676-1753)** är släktens stammoder. 111 500 av släktmedlemmarna är fort-

Fortsättning på sidan 17

Sedan 1982 är jag släktforskare samt numera även pensionär.

Min mormors far var rättare på Vilsta herrgård. Han hette Niklas Jansson född 1840. Jag har foto av honom och huset, där de bodde alldeles bredvid herrgården. Huset finns fortfarande kvar. Någon gång mellan 1898 och 1901 flyttade han enligt en gammal uppgift från pastorsexpeditionen till Mälby. På den bifogade filen finns detta hus och jag försöker ta reda på om det finns kvar och var det ligger/låg. Min mormor har på baksidan av fotot skrivit: "Pappa och Lovisa vid Mälbystugan. Geten ej att glömma." I Eskilstuna-Klosters husförhörslängd 1888-1892 finns på sidan 11 "Mälbytorp". Är det min Mälbystuga?

Niklas Jansson fick 1907 Kungliga Patriotiska Sällskapet mindre guldmedalj för långvarig tjänst (28 år) på Vilsta. Jag har varit i Arninge och kopierat ansökningshandlingar, protokoll m.m.

Jag skulle därför gärna vilja ha en efterlysning av Mälbystugan i Årbudet. Hör gärna av dig om du vill ha flera uppgifter.

Med vänlig hälsning
Margaretha Lind
Stationsvägen 10
137 38 Västerhaninge
tel bostad 08 - 50 02 41 83
tel mobil 070 - 683 78 58

H^{ej!}

Jag undrar om det är någon i er förening som vet något om Nils Bovin (mina barns farfar), född 1910-07-21 troligen i Eskilstuna.

Han hade tre bröder Gösta, Sixten och Sven. Sixten född i Frustuna församling.

De blev föräldralösa tidigt. Med förhoppning att någon vet mer om denna familj.
Med vänliga hälsningar
Gunilla Wikström
Träslövsläge
gms.wikstrom@telia.com

Till salu

I hallen i föreningslokalen står det ett antal bärkassar med utplockade dubletter ur våra hyllor.

Dessa dubletter säljer vi nu ut till vrakpris.

Välj ut vad du vill ha och betala vad du tycker det är värt.

Betala till lokalvärden som skriver in i listan att det gäller försäljning av gamla böcker och tidskrifter så att kassören kan bokföra beloppen på lämpligt konto!

Efterlysningar

H^{ej}

Jag forskar framåt och bakåt i min egen släkt och gör en hemsida.

Under arbetets gång har jag fått tag i ett mycket gammalt fotoalbum. Det har tillhört en ingift moster och är av inget intresse för mig personligen, men om det finns någon ättling, så skulle jag gärna överlämna denna "skatt" till en rättmätig ägare.

Bakgrundshistoria: Min kusin har inga barn, hans mamma hade två systrar som inte gifte sig och heller inte fick några barn. Här stannar denna gren. Ingrid f. 1903 (g. Flodén) och Lisa f. 1899 samt Elsa f. 1888 var födda i Eskilstuna och döttrar till Carl August Hedlund (f. 1861-08-30 död 1923-07-18) och hans hustru Sofia f. Andersson (1859-08-12 död 1946-03-17).

Carl Augusts far hette Lars Fredrik Hedlund (f. 1830-03-23 död 1904-07-06) samt hans hustru Johanna f. Hellgren i Näshulta (1825-04-25 död 1904-06-24).

Om det finns någon i er förening som skulle kunna kolla efter ättlingar till Lars Fredrik Hedlund så kanske detta album kan hitta hem. Eller om det finns något arkiv, bibliotek eller dyl. där man kan få lämna över gamla bilder. Det bär emot att kasta vackra gamla foton med människor på som man inte har en aning om vilka de är men kanske det finns någon som har intresse av.

Hjälp - vad gör man?

Med vänlig hälsning

Britt Johansson (f. Öijwall) i Eskilstuna.

Tjärnvägen 2, 739 91 Skinnskatteberg
Tfn: 0222-151 47

Fabriksliv i Rosenfors

Som ett sista avslutande arbete i historiekursen på gymnasiet valde jag i våras att försöka skapa en klar bild av levnadsförhållandena för Carl August Lönnqvist (1855-1902), smed vid Rosenfors fabrik i Skogstorp. Min lärare, Henrik Lindström, bad mig sedermera att omarbete uppsatsen till en tidningsartikel för Årbudets läsare, vilket jag nu efter bästa förmåga har sökt göra.

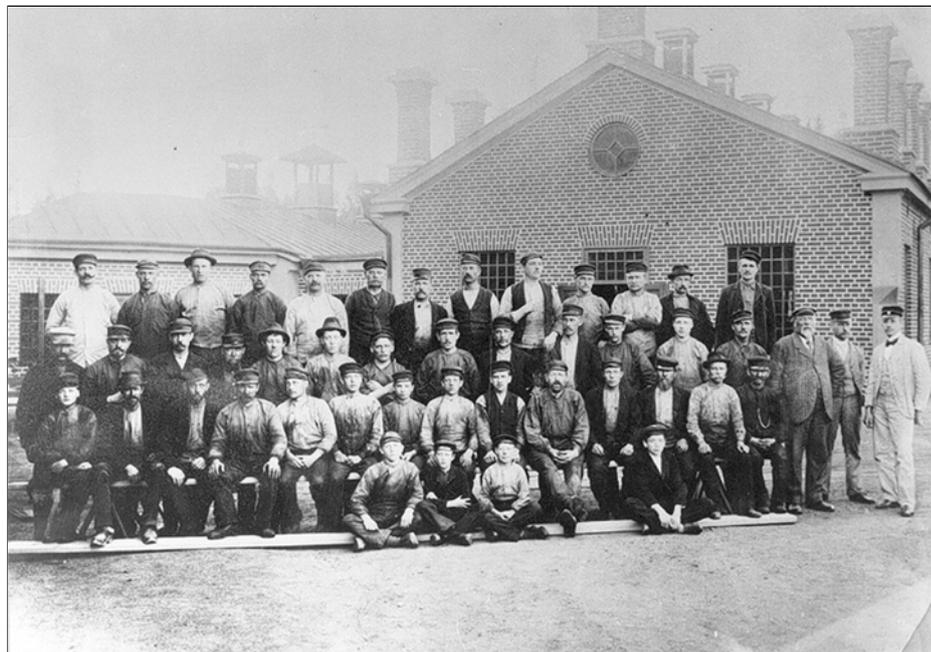
I juni 1855 föds i Hyndevad, Gillberga, Carl August Lönnqvist, son till stataren Lars Fredrik Jansson och soldat-dottern Johanna Sofia Fin. Via diverse drängtjänster väljer Carl August att den 3 november 1876 flytta till Rosenfors fabrik, Husby-Rekarne, och där bli lärling i den relativt nyanlagda fabriken.

Samma år flyttar också blivande verkmästaren Anders Lindecrantz till fabriken. I sina minnesanteckningar, sannolikt nedtecknade runt sekelskiftet, beskriver han hur det såg ut på fabriken då han kom dit. Bilden ger intryck av kaos och oordning, men den visar också ett samhälle i förändring, en fabrik i utbyggnad och blomstrande affärer. Man tillverkade under årens lopp bland annat hugg- och hyveljärn, saxar, yxor, strykjärn, besman och kanske framförallt skridskor. En tidskrift lär på 1890-talet ha uttryckt "Vad som för närvarande är oöverträffat i världen är Eiffeltornet i Paris och Libergs stålsko från Eskilstuna".

Efter nästan sex års anställning vid fabriken gifter Lönnqvist sig med pigan Fredrika Matilda Lust ifrån Eskilstuna, med vilken han redan tidigare har en dotter. I november samma år, 1882, börjar han tituleras smed vid fabriken. Familjen lär ha bott i fabriken närhet, där direktionen låtit uppföra bostäder åt ett 20-tal familjer. Varje familj hade till en början ett rum var, så att de var tvungna att nyttja detta såväl till kök som sovrum och för familjens andra behov.

Arbetstiden vid fabriken var då Lönnqvist kommer dit 12 timmar om dagen: från klockan sex på morgonen till halv åtta på kvällen med en halv tim-

mes frukostrast och en timmes rast till middag, vilket 1881 ändrades då arbetsdagens längd nedsattes till 10 timmar. De högsta lönerna låg på ungefär två kronor om dagen, för kvinnor och pojkar var den mycket lägre. Detta motsvarar ungefär 85 kronor i dagens penningvärde. 1901 hade lönerna stigit något, en smed skulle nu tjäna 25 öre i timmen, vilket ger en dagslön på en knapp hundralapp, återigen i dagens penningvärde.

Samtidigt som lönerna var låga var matpriserna höga, till exempel kostade ett kilo rågmjöl ungefär 14 öre och ett kilo margarin 95 öre. Därför beslutar sig arbetarna år 1897 enhälligt för att bilda en delningshandel, där medlemmarna kan inhandla livsmedel till inköpspris. Maten förvarades i halvmeterdjupa gropar i vedboden, eftersom matkällare saknades. Gropen var ofta murad och ovanpå hade man låtit lägga dubbla tättslutande lock. Men inte bara maten beredde hushållen problem, utan också vattnet. Slask och köksavfall kastade man direkt i Lillån vilken blev starkt förorenad, mindre bra eftersom den också tjänstgjorde som plats för hämtning av tvättvatten.

Arbetet i fabriken var mycket ohälsosamt. Det sägs att i torrslipningen så fyllde en sky av damm från slipstenarna rummet, så att man först en lång stund efter att man inträtt i lokalen kunde urskilja männen därinne. I våtslipningen var inte dammet ett lika stort problem, men där gjorde istället det kalla vattnet sliparnas fingrar så blodfattiga att de blev vita och känsel-

lösa. Också smederna hade en farlig arbetsplats. Förutom att de ofta utsattes för olyckstillbud som krossade eller avklippta fingrar, eftersom skydd saknades vid maskinerna, fick de även utstå det farliga slipdammet. För att komma till rätta med arbetsmiljöproblemen, liksom för att införa rättvisa lönesystem och verka inom en rad andra områden, bildades med hjälp av arbetarkämpar ifrån Eskilstuna fackföreningen Rosenfors verkstads-

klubb år 1900. En av de första årens största frågor var den om rösträttsstorstrejken 1902, där den växande arbetarklassen kämpade för att få sina bojor att brista och vinna allmän rösträtt. Strejken följde på flera demonstrationer som hade hållits för allmän rösträtt i Stockholm. Den 17 maj föll dock förslaget i Riksdagen. Strejken vid fabriken pågick ännu någon tid, trots att rösträttsfrågan för denna gång var förlorad. Vissa andra krav fick arbetarna dock igenom, till exempel att verkstäderna skulle vara stängda efter avlöningen på lördagarna.

Ungefär samtidigt som fackföreningsbildande och storstrejk inträffar en tredje stor händelse, vilken förebådar en ny och annorlunda framtid på fabriken, då direktör Liberg 1902 avlider efter 41 års verksamhet. Detta är en lång tjänstperiod, för andra arbetare på fabriken blev tiden som anställd vanligtvis mycket kortare. Carl August Lönnqvist dog själv samma år, den 29 december 1902, i en ålder av 47 år.

Fortsättning på sidan 17

Fortsättning från sidan 16

Dödsorsaken sades vara tuberkulos, men kunde lika gärna ha varit sliparlungsot, orsakad av allt dammet under hans 26 år i fabriken. Dödsannons publicerades samma dag i Eskilstuna-Kuriren, och efter sig lämnade han sin hustru med fem barn kvar i hemmet och ytterligare fyra halv vuxna barn ute i diverse pigtjänster.

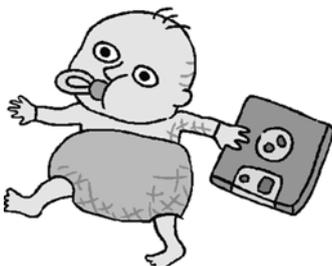
De många dödsfallen bland de uteslutande manliga arbetarna gjorde att änkornas antal ökade varje år. Änkorna var vanligtvis fattiga och hade ingensans att flytta, samt hade för det mesta flera omyndiga barn att försörja, och därför blev de en tung belastning för socknens fattigvård. Därför ingicks ett avtal mellan fabriker Liberg och Husby-Rekarne socken om att fabriken själv skulle ta hand om sina fattiga, mot att Liberg fick rabatt på kommunalskatten. Änkorna erbjöds därefter vanligen arbete vid verkstäderna

Trots all denna fattigdom, detta lidande, sjukdomar och trångboddhet så ägde ändå människorna vid fabriken en förmåga att:

- alltid se något ljus i den mörka tillvaron och de var ständigt beredda att ge varandra hjälp och stöd när så behövdes.

Martin Andersson.

ESSF:s ungdomssektion ;:-)

Nej, Martin är väl inte så har ung, men han har släktforskat väldigt länge. (red. anm.)

Släktforskar dagarna 2007 i Halmstad

Fortsättning från sidan 14

farande i livet och utgör **1,1 procent av Sveriges befolkning**. Ättlingarna fördelar sig på sex släktgrenar, vardera utgående från ett barn till stamfadern. Släktmedlemmar har spridit sig till 289 av Sveriges 290 kommuner, 48 av de 50 delstaterna i USA samt ett 60-tal andra länder.

Ättlingarna finns publicerade i en **släktbok**, vars första version utkom 1988. En **ny upplaga** med alla släktmedlemmarna i form av ett **bokverk i fyra band** kom ut i juli 2006.

Slakten har tvåfalt blivit noterad i Guinness rekordbok: som **största kartlagda släkt** från 1988 och för att 1991 ha hållit det **största släktmötet** med drygt 2 500 deltagare i Långaryd. Där samlades ättlingarna även 1999 och reste på kyrkogården en **minnessten** över stamfadern och hans hustru.”
Källa: www.langarydsslakten.se

Gå gärna in på Internet och titta på Långarydssläkten och om det är så att du inte har Internet hemma så kan du komma ner till lokalen och titta på deras hemsida.

Det var de föredrag som vi hann med, men på söndagsförmiddagen så hann vi även gå runt och titta lite på mäsan.

Jag hade fått i uppdrag av styrelsen att köpa Smedskivan 5 vilken jag letade reda på och köpte, så den kommer under hösten att installeras på våra datorer i vår lokal.

2 st. CD skivor för egen räkning inköptes, Polisunderrättelser åren 1885 - 1890 för hela Sverige och den innehåller 49.600 personer på 4.700 sidor. Efter att ha tittat lite på den så kan jag konstatera att man måste ha ett bildprogram eftersom bilderna är i jpg format.

Troligtvis så är den digitalfotograferad och man får läsa på bilderna, det går alltså inte att söka på den. Men inom resp. år så är den uppställd i bokstavsordning.

Det är häktade och lösdrivande personer som finns upptagna på denna CD. Nästa CD heter ”Jordbruk Handel Industri Hantverk” med underrubrik ”Sveriges städer och samhällen jämte landsbygd i Södermanland. det är alltså bara Södermanland som ska avses vara med på CD skivan.

Tydligt samma sak här att man måste ha ett bildprogram och bilderna ligger på bmp format. Den innehåller 1.230 sidor och är från år 1949. Tyvärr har jag upptäckt att alla församlingar för Södermanland inte finns med ex.vis Gryt, Gåsinge-Dillnäs samt Björnlunda och det kanske finns några till som jag ännu inte har upptäckt. Det finns några församlingar med som inte tillhör Sörmland, Kungsör med Kung Karl och Torpa i Västmanland, det är möjligt att indelningen 1949 var anorlunda och att Kung Karl då tillhörde Sörmland. Likaså är Taxinge, Ytterenhörna och Överenhörna, de 2 sista införlivade i Enhörna men samtliga tillhör numer Stockholms län. I början finns ett register med alla församlingar med hänvisning till en sida. Så har man bara letat rätt på den församling som man vill titta på och sedan tittar på den sidan som registret hänvisar till så kan man börja leta bland det som redovisas. Denna skiva beskriver fastigheter och vad får man då reda på?

Man får reda på tax.värde, areal och vad arealen består av, åker eller skog, jordarten, vad den består av. Byggnaderna när dom är byggda och ev. restaurerade samt djurbesättning. Uppgift om det är en ägare eller en arrendator, ägarens eller arrendatorns namn och föd.data samt föd.ort. Föräldrarnas namn, hustru och ev. barn finns med.

Inköp av en bok blev det också. Släktforskar årsbok 1993 ”Skurkar och vanligt folk”. Jag försöker att få en komplett serie av årsböckerna. Förra året i Stockholm köpte jag ”Båtsmän, ryttare och soldater” som är för år 1988. Nu är det bara en årsbok som saknas för mig, (den från 1991).

Lily-Anita Carlsson

Rapport till Årbudet sept.-07

Så var det då augusti kommen och den stora sammandragningen på Riksstämman i Halmstad 24 - 26 augusti. Jag fick förmånen att delta i cirkelledarkonferensen dagen före stämmodagarna. Hade stora förväntningar på dagen då jag till min glädje fann att en av föreläsningarna handlade om cirkelpedagogik. Nu äntligen har det ämnet kommit med!

Halmstad ligger 45 mil från Eskilstuna så starten skedde redan på torsdagen. Det sägs att den dag är bortkastad då man inte lärt sig något nytt och för mig var det nytt att få följa med vår ordförande Arne C och hans hustru Anita och husvagnscampa. Med bokad plats vid First Camping i närheten av Tylösand och med havet "in på knuten" var det behagligt att få njuta av en skön, mörk och varm sensommarkväll utanför vagnen under det utfällda soltaket.

Fredagmorgon.

Samling vid Teatern och tillsammans med Redaktörskonferensens deltagare tågade vi iväg till Servicehuset Karl XI. En extra promenad fick vi då vår guide irrade bort sig lite. Skulle vi hitta tillbaka till Teatern måne?

De två första föreläsningarna hölls gemensamt för cirkelledare och redaktörer. Ansvarig för cirkelledarkonferensen Eva Dahlberg, informerade om dagens föreläsare.

Föreläsning nr. 1

Första föreläsaren Mikael Lundholm docent i nationalekonomi och ledamot i Släktforskarförbundet talade om Källhänvisningar och kvalitetsfrågor. Kvalitet är att sprida sina forskningsresultat så att andra kan ta del av dem och att dokumentera forskningen så att andra på ett rimligt sätt kan kontrollera uppgifterna. Han tyckte det behövs fler kanaler för spridning av forskningsresultat och goda exempel. Rekommenderade oss att läsa kvalitetsutredningen.

Kvaliteten.

Om jag forskar av eget nöje är jag mindre noggrann då?

Då man forskar för egen forskning fordras mest noggrannhet. Varför?

Måste kunna kontrollera den egna upp-

giften, ha hög ambitionsnivå, förr eller senare söker man nya vägar för forskningen t.ex. Anbytarforum.

Hur uppger jag källan.

Källhänvisningen måste innehålla uppgiftslämnaren, allt från Landsarkiv till sidnummer. Har uppgiften hämtats via Anbytarforum är denna uppgiftslämnaren.

Föreläsning 2

Guno Haskå talade om kvalitetsproblem vid registrering av kyrkböcker. Problem och lösningar i samband med upprättande av databaser. Arbetet med registrering av uppgifter från kyrkböcker. Han har arbetat fram Demografisk Databas Södra Sverige DDSS. Föreläsningen handlade här också om källhänvisning och källkritik. Om Internet och Databaser.

Visade på definitioner för presentationsprogram för föreningar. Representant för Släktdata också deltagare i konferensen välkomnade alla att ta kontakt med Släktdata för uppläggningsprogram.

Föreläsning 3

Elisabeth Thorsell, meriterad släktforskare och länk till Swedish American Genealogi höll en kort föreläsning om hur man kan gå vilse i släktforskningen eller inte göra det.

Felen är ju som bekant ibland rätt många och tyckte att "magkänslan" säger nåt om uppgiften man får fram. Rekommenderade två böcker: Swedish American Genealogist för den som forskar på Amerika. Lögnens historia av Ingemar Karlsson. Avslutade sin föreläsning med orden "Den som aldrig gör något fel är en som inte gör någonting"

Föreläsning 4

Joakim Lundkvist, Vuxenskolan. Ämnet Cirkelpedagogik.

Pratade sig varm för att alla skall gå i någon form av cirkel.

Hur skall en cirkel vara uppbyggd?

- ha en dokumenterad studieplan

- max 12 deltagare

Här blev en diskussion med deltagarna om DIS eventuellt kan göra en cirkel- ledarutbildning, det blev både protester och bifall om den frågan.

Här väntade jag på att han skulle komma till ämnet. Föreläsningstiden var slut! *Snopet!*

Föreläsning 5

Eva Dahlberg

Vilka källor finns tillgängliga för släkt- och personforskning i 1900-talets material?

En hel del är inte tillgängligt på annat sätt än genom studier i arkiv som förvarar det eller genom uppdragsforskning.

Efter riksdagen beslutat att folkbokföringen f.o.m. 1 juli 1991 skulle flyttas över från Svenska kyrkan till Riksskatteverket som chefsmyndighet var kyrkan/församlingen inte längre ansvariga för någon del av folkbokföringen. Efter 1991 förs fortfarande kyrkobokföring men endast på medlemmar. Svenska kyrkan skildes helt från staten 1 jan. 2001.

Information om vilka församlingar som lämnat in sitt material till landsarkivet på respektive landsarkivs webbplats hittar man via portalen www.ra.se

Uppgifter om vilka kyrkböcker som finns och vilka som går att låna finns hos SVAR och Den nationella arkivdatabasen (NAD). SVAR.s microkorts katalog på Internet är uppdaterad och är en bra källa för information.

Mycket mer finns att läsa i Släkthistoriskt Forum nr. 3 - 4 2003 i en artikel skriven av Eva Dahlberg.

Ja detta var den fullspäckade dagen. Nu väntade ordförandemiddagen där även vi cirkelledar- och redaktörskonferensdeltagare fick vara med och sedan väntar släktforskar dagarna med alla utställare i morgon och på söndag.

Ulla Britt Svensson

En härlig trio spelade och sjöng irländska melodier och sånger. En suverän underhållning som inspirerade ett helt gäng släktforskare till en fantastisk Line dance och långdans runt borden!

Härmed kallas medlemmarna i Eskilstuna-Strängnäs Släktforskarförening till höstmöte lördagen den 6 oktober 2007 klockan 13.00.

Vi träffas i Seniorcentrum:

Alva Myrdals Gata 3 Eskilstuna mitt emot infarten till P-huset Vildsvinet.

Parkering finns antingen inne i parkeringshuset Vildsvinet eller upp mot järnvägen.

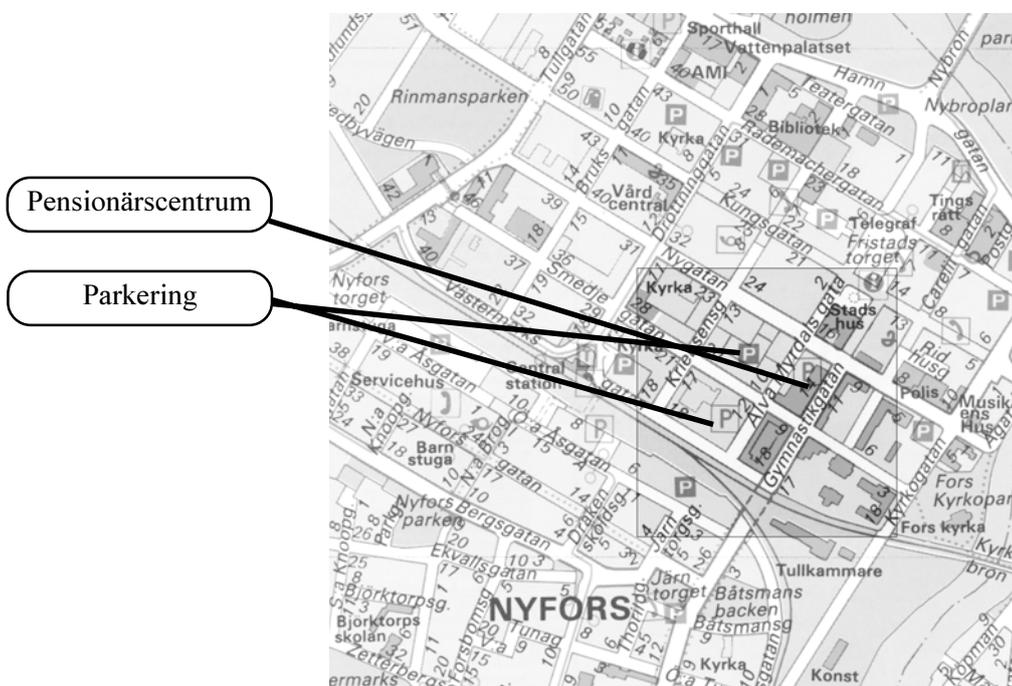
Som vanligt har vi en inbjuden föredragshållare och denna gång är det en:

Hemlig, men bra föredragshållare.

Efter föredraget tar vi paus för fika eller vad som smakar bäst och därefter vidtar höstmötet med nedanstående dagordning

1. Höstmötets öppnande.
2. Val av ordförande och sekreterare för mötet.
3. Val av två protokollsjusterare tillika rösträknare.
4. Godkännande av dagordningen.
5. Höstmötets stadgeenliga utlysande.
6. Föredragning av föreningens nuvarande ekonomiska situation och preliminär budget för 2008 och beslut om medlemsavgift för kommande verksamhetsår (2008).
7. Övriga frågor
8. Mötets avslutande.

Även allmänheten kommer att bjudas in till föredraget så kom i tid så att du får en bra plats!

K.F.V. s Släktforskarförening

Anordnar Anbyttardag i Katrineholm

Plats:

Åsa Folkhögskola, Västangården Bievägen 23 Katrineholm.

Lördagen den 15 september 2007 kl. 10.00 – 15.00.

**Har Du dina rötter i Västra och Östra Vingåker, Österåker
och Julita socknar.**

Info: Bo Olson 0151-55 01 52, bo.olson@tele2.se

Olof Danielsson 0150-137 42, daniel015013742@telia.com

**Gör gärna reklam för anbyttardagen bland dina
forskarvänner!**

Välkommen till

Katrineholm - Flen - Vingåkers Släktforskarförening!

Temadagar/kvällar

Tema: Internet och släktforskning.

V 42 Onsdagen 17 oktober kl. 18.30 *Börje Länn*

Tema: Att vara vid sunda vätskor.

V 46 Måndagen 12 november kl. 18.30 *Sven Kullman*

Lite om våra anors sjukdomar och deras syn på sjukdomars
uppkomst.

Tema: Hur man söker sina rötter på nätet (ett arrangemang i ABF-akademin).

V 49 Fredagen den 7 december kl. 09.30 *Anders Thornström* från Krigsarkivet.

Plats för dessa arrangemang ABF-lokalen vid Fristadstorget i Eskilstuna

Vackra antavlor

Släktforskarernas Hus i Leksand erbjuder ett nytt sätt att presentera din släktforskning.

Vi har utvecklat en ny programvara som gör det möjligt att från ditt släktforskarprogram på ett enkelt sätt skriva ut en antavla i format upp till och med A2.

Vi lägger också in din egen bakgrundsbild. Bilden vill vi ha i digitalt format (jpg-fil).

Om du väljer att skicka en pappersbild skannar vi in den åt dig. Priset är 75 kr.

Antavlan kostar 400 kr. Frakt och emballage tillkommer. Förskottsbetalning gäller.

Om du önskar fler än ett exemplar av samma antavla är kostnaden 100 kr/st.

Gå gärna in på vår hemsida och titta på våra Vackra antavlor.

SLÄKTFORSKARNAS HUS I LEKSAND AB

Insjövägen 52, 793 31 LEKSAND

Telefon 0247 - 122 80

E-post info@slaktforskarnashus.se

Hemsida: www.slaktforskarnashus.se